SVENSKA CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA.

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ARG. (YEAR) 32. (Lösnummer 10 Cts.) WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 5 FEBRUARI 1925. (Lösnummer 10 Cts.) No. 6.

PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

Dec 24 Prov. Libraries Winnipeg

Saskatchewan Grain Growers' konvention

Planerna på sammanslagning med Farmers Union of Canada accepteras — fastän dock på vissa villkor.

Organisationen har förlorat många medlemmar och dess ekonomiska ställning är långtifrån lysande. Minister Hamilton beklagar i sitt anförande talet om separation och annektering.

VARNAR OTTAWA FÖR ATT EN BRYTNING ÄR I SIKTE.

Med en brist i kassan av nära $5,000 samt med ett medlemsantal, som enligt de mest optimistiska beräkningar än mindre än 2,000, öppnade den 27 januari Saskatchewan Grain Growers' Association sin 24:de årliga konvention i Regina.

Redan från början var luften full av tal om sammanslagning med the Farmers' Union, vilken det sista året utan dispyt ökat sitt medlemsantal.

• • •

Hon. C. M. Hamilton, provinsiell jordbruksminister, tog tillfället i akt att i sitt inledningstal bland annat beröra den ekonomiska och politiska situationen i västern samt beklagade på det högsta allt tal om separation och annektering. Refererande till dessa problem yttrade han:

"Västerns agrikultur har problem, som alldeles särdeles äro dess egna. Belägna som vi äro långt ifrån de industriella sektionerna i Canada samt ej erhållande många fördelar från dessa stora centra i form av marknader, vilar tariffen mycket tungt på oss samt har tenderat i att uppbygga en barriär mellan östra och västra Canada. Beträffande frågan om transportering ha meningarna i öst och väst varit delade. Dessa och andra ekonomiska frågor ha hotat att omintetgöra, vad som uträttades av konfederationens fäder. Fastän vi understundom i våra ansträngningar att förbättra förhållandena komma med hotet om separation och annektering, är jag av den åsikten, att litet kan vinnas genom att ödsla vår energi på detta sätt. Tariffen är ej ett problem för Saskatchewan eller prärieprovinserna allena. Det är ett nationellt problem, och vi måste anfalla det i en vidsynt anda samt för framtiden söka att bygga upp en stor nation, som sträcker sig från Atlanten till Pacific oceanen, och som utgör nästan den norra halvan av den nordamerikanska kontinenten. Om dessa svåra problem behandlas på en bred nationell basis, skola vi säkerligen finna en gemensam grund för östern och västern."

• • •

I det tal, som mr George F. Edwards den 27 januari höll i egenskap av president för Saskatchewan Grain Growers' Association, avlevererade han en verklig bredside mot dominionregeringens tariffpolitik samt förklarade, att ett fortsättande av densamma ej var nationellt samt kortsynt, och vidare, att det oundvikligen komme att leda till en definitiv brytning mellan östra och västra Canada. Han hudflängde dessutom federalregeringen för att densamma enligt hans åsikt ej ägnat större uppmärksamhet åt farmarens problem.

• • •

Det ådagalades tydligt den 28 jan. vid denna konvention, att medlemmarna av organisationen ingalunda voro i favör av moratorium. Resolutioner i denna fråga förekommo på dagordningen, men delegaterna väg-

(Forts. å sid. 4)

En farmarenas banbrytare avliden

Roderick McKenzie kallades för "the father of the United Farmers of Manitoba."

Var märkesman och pionjär.

En märkesman inom Manitobas organiserade farmarerörelse gick den 27 jan. hädan, i det att Roderick McKenzie, 535 Newman St., Winnipeg, då skattade åt förgängelsen i en ålder av 75 år. Han har hedersnamnet "the Father of the United Farmers of Manitoba."

Mr McKenzie var under många år en centralfigur inom den organiserade farmarerörelsen samt var den förste sekreteraren för the Grain Growers of Manitoba, som sex år senare ändrade sitt namn till the United Farmers of Manitoba. Han organiserade rörelsen inom provinsen på en stark grundval, tack vare sin oerhörda energi samt sin starka personlighet. År 1916 resignerade han från sin befattning, han så länge innehaft, för att bliva sekreterare för the Canadian Council of Agriculture. Hans son, D. G. McKenzie, är nu sekreterare för U. F. M.

Roderick McKenzie föddes 1850 i Huron county, Ontario, som är ett av de mest bördiga distrikten i denna provins. Han farmade, undervisade i skola och var apotekare samt kom 1877 västerut och slog sig ned i närheten av nuvarande Gladstone. En tid ägnade han sig åt järnvägskonstruktion men slog sig 1892 ned i Brandon distriktet som farmare och verkade som sådan tills 1903, då organiseranden av Manitobas farmare tog för

Roderick McKenzie.

mycket av hans tid, vadan han överlämnade farmen till sina söner. Under t'den 1908-11 var han huvudredaktör för "The Grain Growers' Guide" samt innehade även andra förtroendeposter inom farmarerörelsen. Från aktiv verksamhet drog han sig tillbaka 1921.

Frit över den gamle banbrytarens hjärna! Hans livsgärning skall länge leva i lyckosamt minne bland ej allenast Manitobas, utan och hela Canadas farmarebefolkning.

Rekonstruktion av svenska regeringen

Hjalmar Branting har frånträtt chefskapet, som övertagits av handelsminister Sandler.

Även Fredrik Thorson är sjuk

Ryktena om en förestående partiell rekonstruktion av svenska regeringen har nu besannat sig, enligt vad vi i korthet meddelade i förlidet nummer. Ett kabeltelegram från Sverige den 24 jan. meddelade nämligen, att dittillsvarande handelsministern Rickard Johannes Sandler utnämnts till regeringens chef samt statsminister efter Hjalmar Branting, som en längre tid varit sjuk, och som icke väntades kunna taga regeringsstyglarna i sin hand i så god tid, som kräves för framläggande i riksdagen av de stora viktiga spörsmålen, bland dem försvarsfrågan.

Underrättelsen om Rickard Sandlers upphöjande till statsminister kom för alla som en överraskning. Ty det var allmänt väntat, att finansministern Fredrik Wilhelm Thorsson skulle få den äran. Han hade nu även blivit mannen, om han icke hastigt insjuknat och hals över huvud måst forslas till ett sjukhus, där han undergkastades en operation, vilken kan taga rundlig tid i anspråk att hela. Och därigenom blev Sandler regeringschef i stället för finansminister, till vilken post han, enligt vad kabeltelegrammen uppgåvo, egentligen var designerad. I samma telegram uppgavs även, att konsulterande statsrådet Ernst Johannes Wigforss skulle få ärva Rickard Sandlers falna mantel som handelsminister.

På grund av statsminister Thorssons försjuka sjukdom har han emellertid fått i uppdrag att i stället fungera som chef för finansdepartementet. Såväl Hjalmar Branting som Fredrik Thorsson kvarstå dock i regeringen, den förre som konsultativt statsråd, den senare ämbetande tjänstledighet. Och Sandler biträdes av tillika handelsdepartementet.

Statsminister Thorsson antydde redan under remissdebatten i riksdagen den 19 januari, att ett statsministerskifte

(Forts. å sid. 4)

OMVALD PRESIDENT

Mr. George F. Edwards,

som omvalts till president för Saskatchewan Grain Growers' Association.

John Bull vill vara ensam om äran

D:r Hedin ställer sig skeptisk inför årets blivande försök, som bliver det fjärde.

Önska ej hjälp av alpförare

Inom den schweiziska alpklubben "Club Alpin Suisse" hade den tanken framställts, att Mount Everestexpeditionen med hjälp av tränade schweiziska alpförare möjligen skulle lyckas nå sitt mål. Ett förslag till expeditionens ledare, general Bruce, att vid nästa försök, som kommer att företagas innevarande år, medföra två av de bästa schweiziska alpförarna, besvarades emellertid avböjande. Mount Everests erövring vore, hette det i svaret, uteslutande en engelsk angelägenhet, i vilken man icke önskade någon utländsk inblandning.

Inför det fjärde försöket att nå toppen av Mount Everest ställer sig dr Sven Hedin synnerligen skeptisk. Första expeditionen företogs 1921; vid den andra, 1922, omkommo sju infödda medhjälpare, och vid den tredje, i fjol, förlorade expeditionen som bekant sina två yppersta krafter, Mallory och Irving. Man nådde c:a 28,000 fots höjd, och toppen är c:a 31,000 fot. Men de äro de svåraste. Dock kan det tänkas, att med tillräckligt med syrgas, tre dagars oavbrutet vackert väder och övriga samstämmande förmänliga omständigheter det riskabla försöket verkligen kan genomföras. Men tvivelaktigt är det i varje fall.

Någon vinst för vetenskapen innebär det icke, om expeditionen verkligen skulle lyckas, förklarar dr Hedin. Det som kan vinnas är redan vunnet i de utmärkta kartor, fotografier och filmer, som blivit resultat av hittills gjorda försök. Hur luftförtunningen verkar på de höjder, som nu åsyftas, vet man genom andra bergbestigningar. Vad det gäller, är utesluttande ett tillfredsställande av nationalkänslan.

Onkel Sams skulder hava på tio år sjudubblats.

Den egentliga skulden härför är ju helt naturligt det stora kriget, som dock gjorde den rike rik.

Statistiska uppgifter, som i dagarna offentliggjorts av U.S. Census Bureau, visa, att den offentliga skulden i Förenta Staterna, inbegripande alla departement och deras underavdelningar från de federala till den minsta by, har sjudubblats under tioårsperioden 1912—1922. Vid slutet av 1922 var hela skuldsumman $30,845,636,000, under det att den vid samma tidpunkt 1912 utgjorde endast $4,850,000,000.

Den största stegringen är naturligtvis att finna i den federala skulden på grund av kriget, men staternas skuld har nästan tredubblats, o. kommunernas har blivit närmare dubbelt så stor under samma tid. Den federala regeringen var år 1912 skyldig $1,028,564,000, och år 1922 hade denna skuld växt till det ofantliga beloppet av $22,155,856,000. Staternas sammanlagda skuld var år 1912 $345,942,000 och 1922 $3335,544,000.

För jämförelses skull har det uträknats, att om skulden fördelades på landets invånare, skulle år 1922 varenda person, vuxna såväl som barn, i Förenta Staterna vara skyldig $292.70, under det att per capita skulden år 1912 var blott $45.97.

Parlamentet öppnar sin session.

Omständigheterna få bestämma, huruvida nya val skola gå av stapeln eller ej.

Rätt för parlamentets session går upp i dag den 5 februari, och densamma kommer att bliva av mer än vanligt intresse, i det att man i vissa kretsar håller före, att detta blir det nuvarande parlamentets sista session. Regeringen har ingen bestämd plan, och dess slutliga hållning kommer att influeras av händelsernas förlopp.

Inom konservativa kretsar ser det ut, som om man bereder sig för ett avgörande eller rättare sagt framtvingande av nya val. De konservativas ledare ha nyligen haft en mängd konferenser, under vilka man naturligen lagt diverse stridsplaner.

I skatter inkasserades förlidet år för provinsregeringen $2,437,470.94, varav lönetagare betalade den största delen eller $432,316.44. Likväl hade man på inkomstskatt beräknat att få in cirka $500,000.

Manitobaregeringen avslöt sitt fiskalår den 31 augusti 1924 med en inkomst av $10,603,580.71 samt med en utgift av $10,470,185.65, vilket betyder ett överskott av $133,395.06.

Arbetaredeputation uppvaktar federal-regeringen.

Önskar först och främst att senaten skall utplånas jämte några andra genomgripande reformer.

Den kommande sessionen av det federala parlamentet har fått nya frågor att lösa, i det att regeringen bland andra deputationer även uppvaktats av The Trades and Labor Congress of Canada. Sagda deputation begärde följande saker:

Att senaten avskaffades, etablerandet av försäkring för arbetslöshet samt ålderdomspension, att Canada begär av Förenta Staternas regering, att densamma borttager diskriminationen mellan canadafödda och andra canadiska medborgare i sin kvotalag, att ett tillägg göres till vallagen, bestämmande om proportionell representering i gruppvalkretsar samt överförbar röstning i ensamstående valkretsar samt till sist att valdagen auktoriseras som offentlig helgdag, eller att arbetarna beredas bättre tider för att avlägga sina röster.

De Atlantiska frakt-taxorna skola regleras av lag.

Regeringen ämnar bryta ned monopolet samt framtvinga drägligare taxor för frakten till sjöss.

Man har anledning att tro, att det federala trontalet bland annat kommer att beröra frågan om reglering genom lagstiftning av de atlantiska frakttaxorna för att bryta det nu rådande monopolet.

Detta är också av behovet synnerligen påkallat, ty de stora skeppningsintressena ha länge nog klått allmänheten samt tagit bort nästan all vinst i exporten av kreatur.

Regeringen har länge haft sitt öga på detta missförhållande samt ämnar göra slut därpå. På vilket sätt vet man ännu ej, då några detaljer i dess planer ej äro tillgängliga.

I Chicago spår man, att priset på vete skall stiga till $2.50 per bushel, innan nästa skörd hinner mogna.

Canadas vete-odlare erhålla en försenad present.

Provinserna skola få $560,000 från den nu ej längre existerande federala vete-ringen.

Det federala kabinettet har beslutat att till provinserna giva det överskott, som blev kvar, sedan den federala veteringen slutade sin verksamhet. Det är en ganska vacker summa, nämligen $560,000. Varje provins får en andel därav i proportion till de sädesmängder, som en var levererade till denna vetering.

De respektiva provinsernas andel i procentantal av denna summa återgivas härnedan:

Saskatchewan 50,75, British Columbia 35, Manitoba 23, Alberta 20, Ontario 4,75 och Quebec 1,15 procent.

Federalregeringens avsikt därmed är, att dessa summor skola brukas för att giva omedelbar lindring till de farmare, som äro i starkt behov därav. Men detta är ju endast en fingervisning, ty alla provinser ha ju rättighet att bruka sin andel, som dem sålles lyster.

INGEN SEPERATION

Hon. C. M. Hamilton,

provinsiell jordbruksminister, fördömer allt tal om seperation.

Nya val ställas i utsikt i Danmark

Frågan om försäljning av arméns materialer har blivit väckt alldeles för tidigt.

Försvarsministern yttrar sig.

Med anledning av uppgiften om att en grek erbjudit sig att köpa den danska arméns materiel har försvarsminister Rasmussen för en tidning förklarat, att frågan är något för tidigt väckt. På tidningens fråga, om han trodde, att avrustningsförslaget skulle avslås, svarade han:

— Troligen icke. Jag har tvärtom en stark tro på att riksdagen skall bealuta avrustning. Vad armématerialen angår, bestämmes i lagförslaget, att den i händelse av avrustning skall överlämnas till staten eller på annat sätt avhändas. Värdet av denna materiel är i statsräkenskaperna upptaget till ungefär 400 miljoner, men försäljningssumman blir säkerligen mycket mindre. Felet är det, att några nedskrivningar aldrig ägt rum på arméns materiel. Vid en eventuell försäljning till utlandet är det dock vissa saker, som icke kunna realiseras.

— Kan det sålunda möjligen bli tal om försäljning till utlandet?

— Ja, det utgår jag ifrån, såvida vi få ett tillfredsställande anbud och vi icke vid försäljningen göra oss skyldiga till en neutralitetskränkning. För övrigt ligger det ju ingenting antastbart i att sälja krigsmateriel. Vi köpa ju t. ex. kanoner i Frankrike, och vårt örlogsvarv har haft leveranser till utlandet. Avrustningsförslaget vilar f. n. i utskottet, som sysselsätter sig med att inhämta vissa upplysningar från andra mindre länder angående dessas inre förhållanden, arméstyrkor och polisväsen m. m. Förmodligen kommer lagförslaget fram i riksdagen under loppet av februari månad.

— Kommer avrustningsfrågan att avgöras genom folkomröstning?

Forts. å sid. 4)

Revolution har ägt rum inom brittiska sjövapnet.

Storbritannien har byggt tvenne nya krigsfartyg, vilka sägas vara högst ultra-moderna.

De två nya krigsfartyg, som byggts för den brittiska flottan i enlighet med Washingtonkonferensens beslut, sägas vara så konstruerade, att de utgöra en fullständog revolution inom sjövapnet.

Det sägas, att dessa fartyg skola föra 16-tums kanoner, samt att hela däcket skall vara så beskaffat, att det omöjliggör landning å detsamma av vilket som helst aeroplan.

Det finnes goda skäl för att tro, att detta är en sann skildring av Storbritanniens intelligenta erkännande av den nya sjövapensperiod, som förutspåddes för tio år sedan av de två framlidna amiralerna Sir John Fisher och Sir Percy Scott. Båda varnade England för "en stor förestående revolution" inom sjökriget, som skulle framtvingas av submarinernas samt krigsaeroplanens inträde.

Inom Förenta Staterna har byggandet av dessa krigsfartyg väckt stor uppmärksamhet, och facknin på området ha förklarat, att John Bull i detta avseende är långt före Onkel Sam.

Jagan är nu betäckt av snö, som hindrar all trafik.

Orosmolnen skocka [illegible]ter över Europa.

Luther-kabinettet har framlagt ett mycket gott program samt fir ett förtroendevotum å detsamma.

Frankrike förklarar sig ej förneka sina skulder men önskar dock en betydlig reducering samt varnar kraftigt de allierade. Gruvarbetarna i Ruhr kämpa för 8-timmars dagen.

TURKIET HAR UTDRIVIT DEN GREKISKA PATRIARKEN.

Det trettonde kabinettet i den nätt och jämnt sjuåriga tyska republiken är enligt Maximilian Hardings åsikt den mest betydande och effektiva. Det tal, som kanslär Luther den sista veckan förliden månad uppläste i den tyska riksdagen, var ej allenast det mest förståndiga sedan 1914, säger Harden, utan hans program var ock gott. Det är ej svårt att upptäcka orsaken till detta företräde. Alla de forna regeringarna under republikent tid ha skälvt av rädsla inför nationalisterna samt varit över hövan entusiastiska i att försöka belysa sin egen patriotism.

Även om Lutherkabinettet skulle falla i dag, påpekar Harden, har det efterlämnat ett värdefullt legat i sitt program, vars huvudpunkter äro:

1. att Tysklands legala basis är den republikanska konstitutionen av den 11 aug. 1919;
2. att varje försök att ändra denna konstitution med våld eller på olagligt sätt är högförräderi;
3. att Tysklands existens som en stat vilar på ett parlamentariskt regeringssystem;
4. att den utländska politikens ändamål är verklig och varaktig fred bland nationerna;
5. att Londonöverenskommelsen o. Dawesplanen måste utföras, samt
6. att endast fredliga medel kunna tillförsäkra Tyskland en framtid värdig dess förflutna.

Tyska riksdagen godkände härom dagen det regeringsprogram, som utstakats av kanslär Luther, med 246 röster mot 160. Den nya regeringen, som bildats av Luther, erhöll vid samma tillfälle förtroendevotum med 248 röster mot 180.

445 medlemmar av riksdagen voro närvarande, då regeringsprogrammet godkändes. Vänstervingen inom centralpartiet röstade emot programmet, under det att demokraterna helt och hållet avhöllo sig från att avgiva några röster.

Den nye rikskansleren yttrade, då han några dagar förut fick sin regering färdig och inaugurerades i sitt ämbete, att regeringens strävan skall baseras på att helt och hållet rätta sig efter den republikanska konstitutionen. Hon poängterade vidare Tysklands avsikt att till punkt och pricka uppfylla de bestämmelser angående Dawesplanen, som fattades vid det avgörande mötet i London om denna sak.

• • •

Tysklands arbetare ha ej uppgivit kampen för åtta timmars arbetsdag, fastän de inom många industrier tvungits att arbeta från tio till tolv timmar om dagen. De fyra gruvfackföreningarna i Ruhrdistriktet komma att taga aktion den 28 febr. samt vägra att godkänna alla kontrakt för längre tid än åtta timmar. Folkstämningen har även svängt i favör av 8-timmarsdagen. Ett annat faktum är, att regeringens vägran att ratificera Washington-8-timmars-

Forts. å sid. 4)

Trondebatten blir plötsligt avslutad

Regeringens förslag om ändring och framflyttning av fiskaläret vinner godkännande.

Halv miljon för vägarbetena.

Debatten om svaret på trontalet i Manitobas legislatur fick förliden onsdag ett hastigt slut, vilket kom helt oväntat. Nästan innan medlemmarna visste, vad det var fråga om, hade Mooney-resolutionen framlagts och enhälligt antagits, till stor lättnad för mr Bracken. De sista talarna voro J. K. Downes, independent, samt John Muirhead av regeringspartiet.

På fredagen slog legislaturen ett rekord, i det att densamma under 50 minuter avklarade mer arbete, än vad som förut kunnat uträttas på tre timmar. Förslaget om att ändra samt framflytta fiskaläret från den 31 augusti, som det är nu, till den 30 april, godkändes av legislaturen samt avvaktar nu endast vice guvernörens signatur.

Nettovinsten för Manitoba Liquor Control Commission för det år, som började den 7 aug. 1923 och avslutades den 31 aug. 1924, steg till den vackra summan av $1,346,161.34, enligt den rapport, som f. v. framlämnades inför legislaturen. Av denna summa hade $1,133,143 influtit i Winnipeg och $131,138 i Brandon. Totalförsäljningen steg till $2,287,270.73.

En rapport om det sätt, på vilket vinsten skulle utbetalas och fördelas till respektive städer och municipalsamhällen, antogs f. v. efter ett mycket häftigt motstånd från de konservativa. En tidig distribuering har utlovats av regeringen.

Vägarbeten för en summa av $918,375.83 utfördes under det gångna året inom provinsen enligt Manitoba Good Roads Act. Av denna summa hade provinsregeringen bidragit med $522,659.63, enligt den rapport, som f. v. framvisades för provinshuset. Rapporten framhåller, att den största delen av arbetet utförts under kontrakt samt att en stor del av graderingen verkställts av personer inom respektive distrikt samt till en mycket modera' kostnad.

Kamp mot farmens fiende sädesrosten

Dr. Grisdale talar om värdet av gradering samt dess vikt i och för stadig export.

En anti-rost fond är i sikte.

Vid sitt möte å Fort Garry hotell i Winnipeg den 26 januari beslöt anti-rostkomitén att uppföra en byggnad vid jordbruksinstitutet i och för vetenskapligt forskningsarbete beträffande rost. Denna upplysning gavs av d:r J. H. Grisdale, biträdande federal jordbruksminister, som också meddelade, att planerna för ett omedelbart uppförande voro på ganska god väg att fullbordas.

Vid ett tal, som d:r Grisdale samma afton höll inför Canadian Society of Technical Agriculturists, påpekade han, att det var intet, som vi behövde bättre än en stor kvantitet av uniforma handelsvaror av god kvalitet. Han ursäktade sig själv, för att han ej talade om rost, med vilket han hade föga praktisk erfarenhet. I stället behandlade han de moderna tendenserna i marknadsmetoderna. Den tid, då man sålde på måfå, var förbi, sade han. Ja, även försäljning efter prov höll på att vika för bättre metoder. Bruket av gradering växte alltjämnt, i det att 13 eller 14 nödvändighetsvaror nu graderades av regeringen. Många saker, såsom kött och konserver, inspekterades men graderades ej. Skinka, fjäderfä och tobak komme ock inom kort att graderas.

Canada var för sin framgång beroende av exportmarknaden, och för

Dr. J. H. Grisdale.

att kunna exportera framgångsrikt måste man uppnå uniformitet, kvantitet och kvalitet. Dessa trenne betingelser underlättades betydligt genom gradering. Om en vara var uniform samt fanns i överflöd och var billig nog, skulle den lätt kunna sälja på den brittiska marknaden med kvalitet som en mycket värdefull god tredje betingelse [illegible] visats i [illegible]